

Frank Cottrell-Boyce

UZAYLI BİR KÖPEK, DÜNYA'NIN KADERİNİ DEĞİŞTİREBİLİR Mİ?

DÜNYA'YI KURTARMANIN 10 YOLU

tudem

Frank Cottrell-Boyce

DÜNYA'YI
KURTARMANIN
10 YOLU

DÜNYA'YI KURTARMANIN 10 YOLU

© 2021, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2016, Frank Cottrell-Boyce
resim hakları © 2016, Steven Lenton

İlk baskı 2016 yılında, İngiltere'de *Sputnik's Guide to Life on Earth* adı ile Pan Macmillan'a ait Macmillan Children's Books tarafından gerçekleştirilmiştir.

YAZAR: Frank Cottrell-Boyce

RESİMLEYEN: Steven Lenton

TÜRKÇELEŞTİREN: İpek Güneş Çıgay

EDİTÖR: Ümit Mutlu

SON OKUMA: Ayşegül Utku Günaydın

GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Mart 2022 (2000 adet)

ISBN: 978-605-285-658-1

Yayınevi sertifika no: 45041

Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Frank Cottrell-Boyce

DÜNYA'YI KURTARMANIN 10 YOLU

 tudem

Frank Cottrell-Boyce

Ödüllü yazar ve senarist Frank Cottrell-Boyce, 1959 yılında İngiltere’de doğdu. Yazdığı ilk çocuk romanı *Milyonlar* büyük ses getirdi; Carnegie Madalyası kazandı ve Danny Boyle tarafından aynı isimle beyazperdeye uyarlandı. Cottrell-Boyce’un kitapları ayrıca Guardian Çocuk Edebiyatı Ödülü, Whitbread Çocuk Edebiyatı Ödülü (ismi şimdilerde Costa Kitap Ödülü oldu), Roald Dahl Mizah Ödülü ve Blue Peter Kitap Ödülü de dâhil olmak üzere çok sayıda ödül için finale kaldı.

Danny Boyle’la birlikte 2012 Londra Olimpiyatları’nın açılış törenini de tasarlayan Frank Cottrell-Boyce, *BBC Radio 2*’nin *500 Sözcük* isimli yarışmasında jüri üyesi de yapıyor ve ailesiyle birlikte hâlen Merseyside’da yaşıyor.

Tudem Yayınları’ndan Çıkan Kitapları:

Benim Adım Hiç Kimse (*roman*)

Kaçak Robot (*roman*)

Dünya’yı Kurtarmanın 10 Yolu (*roman*)

Steven Lenton

İngiltere’de doğdu. Frank Cottrell-Boyce’un bol ödüllü kitaplarının yanı sıra, çoksatan ve ödüller kazanan çeşitli çocuk kitaplarını resimledi, animasyon filmleri yaptı. Hâlen Brighton’da yaşıyor ve üstünde çalıştığı kitaplarda çocukların hayal güçlerini ele geçiren büyüleyici, eğlenceli karakterlere yer vermeyi seviyor.

*Christiana Eke Adah'ın sevgili çocukları
Keziah ve Samuel'e*

Bir işe başlamadan önce liste hazırla. Dedem hep böyle der. “Kek pişireceksen, liste hazırla. Taşınıyorsan, liste hazırla. Evden kaçıp denize gideceksen bile liste hazırla.”

Yani... En azından *eskiden* böyle derdi. Bugünlerde ne söyleyeceğini kim bilebilir? Bugünlerde, bazen aynaya bakıyor ve “Bu yakışıklı da kimmiş yahu?” diyor. Bazen de aynaya bakarak “Aynadaki bu yaşlı adam da kim!? Odamda ne işi var?” diye bağıyor.

Bazen de mutfağa geliyor ve “Biletiniz lütfen!” diyor.

Böyle dediğinde, “Dede, artık gemide değilsin. Burası mutfak. Burada bilet gerekmiyor,” diyorum ama işe yaramıyor. Daha beter ısrar etmesine neden oluyor.

Ben de mecburen, bilet istediğinde ceplerimi karıştırıp bir kâğıt parçası uzatıyorum ve ne yapacağını bekliyorum. Genellikle, “Tamam,” diyor. “Şimdi lütfen yerinize oturun. İyi yolculuklar.” Sonra bana küçük bir denizci selamı çıkarıyor, ben de onu selamlıyorum. Gerçi bazen de, “Bu, ikinci sınıf bileti; geminin bu bölümünde geçerli değil,” diyor. Böyle dediğinde de

oturma odasına gidip biraz bekliyorum ve sonra mutfağa tekrar gidiyorum...

Bugün yine “Biletiniz lütfen!” g nt yd ; bu yüzden elimdeki kırmızı defteri pasaport gibi açarak uzattım.

“Bence bunu beĖeneceksin,” dedim.

1. Baharatlı Tavuk Kanatları
2. 28 Haziran: Annabel’in DoĖum Günü
3. Işın Kılıçları
4. Kazık Bağı
5. Laika
6. Rehber
7. 1 Kilo Un, 1 Kutu Margarin, 500 Gram Mantar
8. Süt
9. Tavuklu-Mantarlı Turta
10. İspanyolca Dersleri
11. Yumurtalar
12. Kapatıcı
13. Yapışkan Notlar
14. 31 Temmuz: Aziz Petrus Yaz Şöleni
15. Uzaktan Kumanda
16. Perdeler
17. Büyük Firar
18. Kazlar
19. Uslu Dur
20. Spagetti
21. Yangın Tatbikatı
22. Shangri-La

23. Merdiven Asansörü
24. Dişler
25. Dedemin Mızıkası
26. Kartpostallar
27. Deniz Sandığı

Deftere sert bir ifadeyle baktı.

Sonra, sert bakışlarını bana kaydırıldı.

“Doğru düzgün bir liste gördüm mü anlarım ben,” dedi. “Oysa bu,” diye devam ederek defteri elime tutuşturdu, “sıradan bir alışveriş listesi. Neredeyse.”

“İşte orada yanılıyorsun,” dedim. “Bu, bu yaz gerçekleşen şaşkıncu şeylerin listesi.”

“Ne olmuş ki bu yaz?”

“Oku da gör. Aslında tamamını yazmasam daha iyi olurdu, başımı belaya sokabilir. Çünkü bazı fizik yasaları da dâhil, birçok yasayı çığnedik. Ama yine de her şeyi yazdım. Hiçbirini unutmak istemedim...”

1

Baharatlı Tavuk Kanatları

Gidip de o kapıyı neden açtığımı hâlâ bilmiyorum. Benim kapım bile değildi.

O sıralarda Geçici Çocuk Bakımevinde kalıyordum ama orada kalıyorsan, yaz geldiğinde seni bir ailenin yanına yerleştiriyorlar. O yaz beni, Stramoddie Çiftliği'nde yaşayan Blythe ailesinin yanına vermişlerdi. Knockbrex'in hemen aşağısındaydı bu yer.

Çocuk Evi görevlisi Bayan Rowland, beni bırakırken durumu aileye açıkladı. “Bu, Prez,” dedi. “İyi çocuktur ama pek konuşmaz. İşlerinizde size yardım eder. Fakat mutfak bıçaklarınıza yaklaştırmasanız iyi edersiniz.”

“Konuşmaz derken?..”

“Aylardır tek kelime etmedi.”

“Hah, tam da ihtiyacımız olan şey,” diye yanıtladı ailenin babası. “Jessie'mizi dengeleyecek biri. Zira Jessie on aileye yetecek kadar konuşur.”

Konuşmamanın iyi bir yanı var: Geçici ailenin anne babasına nasıl hitap edeceğin sorusu ortadan kalkıyor. Onlara “anne” ve “baba” diyemezsin, çünkü onlar senin anne baban değil. Onlara

“Bay ve Bayan Her Neyse” demek de tuhaf kaçır. İlk isimleriyle hitap etmek hele, daha tuhaf olur.

“Zaten,” diye devam etti baba, “konuşmak istesen bile Prez, tek kelime edecek boş an bulamazsın. Burası resmen *Gevezeler Evi*.”

Şaka yapmıyormuş. Öyle çok ve öyle yüksek sesle konuşuyorlardı ki kimin ne söylediğini anlamak mümkün olmuyordu. Konuşan genellikle Jessie olsa da.

“Herkes
mutfağa!”

“Bir dakika
bekle!”

“Fırında
patatesten
nefret
ederim!”

“Olmaz! Dakika
makika yok, yeterince
bekledik.”

“Millet, Prez’e
merhaba
deyin!”

“Prez de kim?
Aaa, selam!”

“Burası
restoran
değil!”

“Bu sandalyeyi sevmiyorum ya!”

“Sofrada telefon kullanmak yok.”

Sonra hepsi başlarını eğdi ve çok sessizce dua etti. Ama daha âmin dendiği anda hepsi yeniden bağırmağa başladı:

“Ray, suya uzanma öyle,
ayıp. Söyle, uzatalım.”

“Prez... Bu koca oğlanın adı Ray.
Bu, küçük kızımız Annabel.
Bu da büyük kızımız Jessie.”

“Yaz boyu bizimle kalacak.
Normalde dedesiyle
yaşıyor, ama...”

“Neden dedenle
yaşıyorsun?
Neden annenle
yaşamıyorsun?”

“Prez pek
konuşkan
değil.”

“Neden
konuşkan
değil?”

“Ayrıca
bıçaklara
yaklaşması
yasak.”

“Bazı insanlar dedeleriyle
yaşar. Bu kadar işte. Herkes
annesiyile yaşayacak diye
bir kural yok.”

“Bıçaklara
yaklaşman neden
yasak? Birini mi
bıçakladın?”

“Jessie, insanlara birini bıçaklayıp
bıçaklamadıklarını sormak
gerçekten kabalık!..”

İnsanlar, konuşmuyorsan aynı zamanda dinlemediğini de düşünür. Ama bu doğru değil. Mesela Sputnik'in geldiği akşam, kapı zilini bir tek ben duydum.

Bir çarşamba günüydü. Çay saatinde baharatlı tavuk kanadı, salata ve fırında patates vardı. Yemeğimizi bitirmiştik ve herkes mutfakta ortalığı toparlıyordu.

Kapı zili çaldı.

Ve bağıştıkları için hiçbirini bunu duymadı.

“Neden herkes
bağırıyor?”

“Radyonun sesi çok açık!
Sesimizi duyurmak için
bağırarak zorundayız!”

“Hayır! Radyonun sesi,
bağışmanıza rağmen onu
duyabilmem için o kadar açık!
Bağırmasanız radyonun sesi bu
kadar açık olmazdı!..”

Kapı zili tekrar çaldı.

Kapıları normalde açmam; çünkü kapıları açmak biriyle,
hatta bazen bir *yabancıyla* konuşmayı gerektirir.

Kapı zili tekrar çaldı.

Sonra aklıma geldi: *Ya kapıdaki, dedemse?*

Eskiden dedemle yaşıyordum ama başı biraz derde girdi
ve onu alıp götürdüler. Ben de böylece kendimi Geçici Çocuk
Evinde buldum. Dedem kendini toparlayabilirse dönmesine
izin verileceğini ve benim de gidip tekrar onunla yaşayabilece-
ğimi söylediler.

Evet, belki de dedemdi bu; kendini toplamış ve beni Traqua-
ir Bahçeleri’ndeki daireye götürmeye gelmişti. Yani belki de eve
gidecektim.

Bu yüzden kapıyı açtım.
Ama gelen, dedem değildi.
Sputnik'ti.

Sputnik'i tarif etmem gerek, çünkü görüntüsü konusunda tartışmalar var. Her kafadan bir ses çıkıyor.

Boy ve yaş: Benimle hemen hemen aynı.

Giysiler: Olağandışı. Biraz bol bir kazak. Kilt, yani İskoç erkeklerinin özel günlerde giydiği etek. Bir de pilotların savaş filmlerinde taktıklarına benzer, devasa gözlüğü olan, deri başlık.

Silahlar: Kemerine kılıç gibi sokulmuş kocaman bir makas. Başka silahları da var ama o zamanlar bunu bilmiyordum. Yoksa eve girmesine kesinlikle izin vermezdim.

Bavul: Büyük, sarı bir sırt çantası. O sırt çantasımı sırtından hiç çıkarmadığını artık biliyorum.

İsim: Sputnik. Gerçi ilk başta kendini bu şekilde tanıtmadı.

Görgü Kuralları: Pek iyi değil. Dedem her zaman, görgü kurallarının önemli olduğunu söyler. “Görgü kuralları, ne yapacağını bilmediğin zaman ne yapacağını anlatan kurallardır,” der.

Sputnik bana elini uzattı, ben de elini sıktım. Görgülü davranmak bunu gerektirir.

Ancak Sputnik benim elimi sıkmadı. Bunun yerine, elimi iki eliyle kavradı ve kollarımı bir ip gibi kullanarak kendini kapıdan içeri savurdu.

“Mellows sen misin?” dedi.

Mellows benim soyadım. Bu yüzden, *Çocuk Evinden beni almaya gelen biri olmalı*, diye düşündüm. Belki gerçekten de dedem kendini toparlamıştı. Ya da belki aile benden şikâyetçi olmuştu.

“Ben de!” dedi, gözlüğünü başının üstüne iterek. “Ben de Mellows!” Göğsüne pat pat vurdu, davul gibi bir ses çıktı.

Ha... Demek ismimiz aynıydı...

“İsmimiz aynı!” Kollarını bana doladı. Sarılma işini pek bilmem ama eğer bir sarılma, ciğerlerinin burun deliklerinden dışarı fırlayacağından endişe duymana neden olacak kadar coşku luysa, bu bence *büyük* bir sarılmadır.

Ne yapacağımı bilmiyordum. Blythe’lar gürültücü olsalar da oturma odalarına gözlüklü, etekli, yabancı bir oğlanı sokarsam bunu fark ederlerdi, emindim. Yeterince dostane ve umursamaz bir aileydi ama kapıyı çalan herhangi bir yabancının eve girmesine izin vermek de kurallara aykırı olmalıydı.

Sanki ne düşündüğümü duymuş gibi, “Yabancı!” dedi. “Yabancı ha? Yabancı olur mu hiç! İsimlerimiz *aynı*. Biz aynı ailedeniz!”

DÜNYA'YI KURTARMANIN 10 YOLU

**Yuva, haritadaki bir yer değildir.
Memleketin ya da yaşadığın yer de değildir.
Yuva, gideceğin yerdir. Kendini yuvanda
hissettiğin anların her biri, haritada yolunu
bulmana yardım edecek işaretlerdir...**

Prez'in durumu biraz karışık. Geçici bir kurumda kalıyor, çünkü dedesini götürdüler. Neredeyse hiç konuşmuyor, çünkü hatırlamak istemediği birtakım üzüntüler var. Ayrıca akli da bir karış havada, çünkü havaya bakmaktan başka çaresi yok: Dünya çok yakında, uzaylılar tarafından imha edilecek.

Bu haberi ona veren kişi ise Sputnik: gerçek hâlini yalnızca Prez'in görebildiği, Uzaylı-İskoç melezi tuhaf bir köpek...

Şimdi birlikte, Dünya'nın var olmaya değer olduğunu kanıtlayan bir liste yapmak zorundalar ve önlerinde yalnızca tek bir yaz mevsimi var. Ha bir de, heyecandan durulmayan, *gezegenlere şenlik* bir serüven.

Frank Cottrell-Boyce, *Dünya'yı Kurtarmanın 10 Yolu*'nda yine hayal dünyasının tüm gücüne sarılıyor; insanın evrendeki yerine ve yuva adını verdiği yere dair dokunaklı ve eğlenceli bir hikâye anlatıyor.

Türkçeleştiren: İpek Güneş Çıgay